

Drottning Blankas Gymnasieskola AB

torbjorn.jansson@academedia.se

Rektorn vid Drottning Blankas Gymnasieskola Varberg

lisbeth.fryklund@dbgy.se

Beslut för gymnasieskola

efter tillsyn i Drottning Blankas Gymnasieskola
Varberg med huvudmannen Drottning Blankas
Gymnasieskola AB

Tillsyn i Drottning Blankas Gymnasieskola Varberg

Skolinspektionen genomför tillsyn av Drottning Blankas Gymnasieskola AB under hösten 2014. Drottning Blankas Gymnasieskola Varberg besöktes av Skolinspektionen den 15 och 16 oktober 2014.

Fakta om skolenheten

Drottning Blankas Gymnasieskola Varberg har vid tillsynsbesöket 158 elever. Skolan ligger i Varbergs hamn och leds av en rektor som till hjälp i ledningsarbetet också har en biträdande rektor.

Skolinspektionen förklarade genom beslut (dnr 37-2010:3333) den 1 juni 2010 att den fristående skolan Drottning Blankas Gymnasieskola Varberg har rätt till bidrag för DBGY Turism, DBGY Räddningstjänst, DBGY Spa och fitness, DBGY Beteendevetenskap från och med läsåret 2011/12. Huvudman är Drottning Blankas Gymnasieskola AB med organisationsnummer 556566-8794. Skolan bedriver utbildning inom följande program och inriktningar:

Utbildningen DBGY Turism motsvarar det nationella Hotell- och turismprogrammet inriktning Hotell och konferens.

Utbildningen DBGY Räddningstjänst motsvarar det nationella Vård- och omsorgsprogrammet.

Utbildningen DBGY Spa och fitness motsvarar det nationella Vård- och omsorgsprogrammet.

Utbildningen DBGY Beteendevetenskap motsvarar det nationella Samhällsvetenskapsprogrammet inriktning Beteendevetenskap.

Drottning Blankas gymnasieskola i Varberg bedriver även utbildning på introduktionsprogrammen programinriktat individuellt val och preparandutbildning.

Tabell 1 Antal elever per program läsåret 2014/15

Program	Åk 1	Åk 2	Åk 3	IM
Samhällsvetenskapsprogrammet	3	9	6	1
Hotell- och turismprogrammet	12	10	6	
Vård- och omsorgsprogrammet	33	38	52	6

Källa: Drottning Blankas Gymnasieskola Varberg

Drottning Blanka Gymnasieskola AB har till Skolinspektionen sökt men ännu inte fått tillstånd för att ta över huvudmannaskapet för Plusgymnasiet Varberg.

Vid tillsynstillfället bedrivs verksamheten i de två gymnasieskolorna gemensamt till vissa delar. Eleverna undervisas delvis i gemensamma undervisningsgrupper och har en gemensam skolledning, administration och elevhälsa. Detta beslut behandlar endast den verksamhet som bedrivs av Drottning Blankas Gymnasieskola Varberg.

Kunskapsresultat

Av Skolverkets officiella statistik för läsåret 2012/13 framgår att den genomsnittliga betygspoängen för de elever som avslutade sin utbildning på skolan som helhet var 14,4 poäng vilket är något högre än rikets genomsnitt som var 14,0 poäng. Detta är något lägre än för åren 2010 till och med 2012 då den genomsnittliga betygspoängen varierade mellan 14,7 och 14,6.

Beträffande den genomsnittliga betygspoängen föreligger skillnader i resultaten mellan kvinnor och män på så sätt att kvinnorna i genomsnitt hade en poäng högre än männen om man ser till resultaten de senaste tre åren.

Andelen elever som avslutade sin utbildning inom fyra år var 84 procent. Detta är högre än i riket (77 procent).

Läsåret 2012/13 fanns avgångselever på omvårdnadsprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet. Av de elever som avslutade utbildningen inom omvårdnadsprogrammet våren 2013 var den genomsnittliga betygspoängen 14,0. Andelen elever som var behöriga till universitet och högskola var 94 procent. Andelen elever med minst betyget Godkänt i samtliga kurser var 91 procent. Av de elever som avslutade utbildningen inom samhällsvetenskapsprogrammet våren 2013 var den genomsnittliga betygspoängen 15,3. Andelen elever som var behöriga till universitet och högskola var 100 procent. Andelen elever med betyget Godkänt i samtliga kurser var 82 procent.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen haft kontakt med Varbergs kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Varbergs kommun har svarat att man inte utnyttjat sin rätt till insyn i verksamheten.

Helhetsbedömning

För att utveckla utbildningen måste rektor vid Drottning Blankas Gymnasieskola Varberg se till att elever ges särskilt stöd i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till. Skolan måste även säkerställa att det finns en reell tillgång till elevhälsans olika kompetenser och att dessa kompetenser används i alla de fall där det behövs för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Elevhälsans arbete ska även i större utsträckning stödja det förebyggande och hälsofrämjande arbetet vid skolan i samverkan med övrig personal.

Individanpassning, extra anpassning och särskilt stöd i kombination med brister inom elevhälsan är områden som skolan behöver arbeta med på ett sammanfattat sätt för att skapa en sammanhängande kedja av insatser som leder till att alla elever får förutsättningar att utvecklas mot målen. Det kan i detta sammanhang även vara intressant att reflektera över möjligheten för lärarna att individanpassa undervisningen för de elever från olika program med skiftande inriktningar och förutsättningar som undervisas tillsammans. Vid exempelvis det samhällsvetenskapliga programmet, som har mycket få elever i varje årskurs och därför delvis undervisas tillsammans med elever från andra program kan det vara svårt att uppnå de delar i examensmålen som handlar om att diskutera lösningar på samhällsvetenskapliga problem eller att uttrycka sig i talsituationer och utveckla samarbetsförmåga inom ramen för ett vetenskapligt förhållningsätt.

Kunskapsresultaten på Drottning Blankas Gymnasieskola Varberg är överlag något högre än genomsnittet för riket. Men det finns skillnader mellan olika kurser enligt den betygskatalog som Skolinspektionen tagit del av som skolan behöver beakta. Exempelvis var det en liten andel elever som fick minst betyget E i kursen Spanska 1.

Skolinspektionen konstaterar också att eleverna saknar tillgång till skolbibliotek. Huvudmannen behöver säkerställa att eleverna ges tillgång till ett skolbibliotek.

Drottning Blankas Gymnasieskola Varbergs rektor har arbetet länge på skolan. Denna kontinuitet, liksom att personalen i skolan visar ett stort engagemang har sannolikt bidragit till att det finns ett väl fungerande kvalitetsarbete. Det framkommer heller inget annat än att Drottning Blankas Gymnasieskola Varberg präglas av trygghet och studiero. Enligt Skolinspektionens skolenkät känner sig de allra flesta eleverna trygga på skolan, vilket även bekräftas vid skolbesöket och genom intervjuer.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudman och rektor måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Drottning Blankas Gymnasieskola AB att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 28 februari 2015 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Drottning Blankas Gymnasieskola AB måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Lärarna ska ge alla elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Motivering

Enligt skollagen ska i utbildningen hänsyn tas till elevers olika behov. Alla elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Enligt läroplanen ska alla som arbetar i skolan ge stöd och stimulans till alla elever så att de utvecklas så långt som möjligt.

Eleverna som Skolinspektionen intervjuat i samband med tillsynen uppger att de trivs med de flesta av sina lärare och flera uttrycker att de kan vända sig till lärarna om de skulle behöva hjälp i undervisningen. Samtidigt uttrycker eleverna att deras lärare inte alltid hinner med att hjälpa alla elever under lektionerna eller ge återkoppling i klassrummet, speciellt i de ämnen där eleverna är många och från olika program.

I den enkät som Skolinspektionen under våren 2014 genomfört med de elever som då gick i år 2 i skolan är värdena på de frågeområden som behandlar stimulans, utmaningar och anpassningar lägre än genomsnittligt för de 286 skolenheter som deltog i enkäten. Exempelvis svarade 52 procent av eleverna att det stämmer ganska dåligt att "skolarbetet stimulerar mig att lära mig mer". Detta gäller även den enkät som riktades till lärarna. De frågeområden i lärarnas enkät som handlar om anpassning av undervisningen efter elevernas behov, att ge utmaningar samt särskilt stöd har genomgående lägre värden än genomsnittet som ingått i undersökningen i Sverige.

Några av de lärare som Skolinspektionen intervjuat uppger att de har små undervisningsgrupper och därför inte har några svårigheter att ge eleverna utmaningar och stimulans. Andra lärare uppger att de tycker att det är svårt att rätta till för alla elever. Många av eleverna har, enligt lärarna, stora behov av stöd och detta innebär att det är svårt för lärarna att hinna med att också ge utmaningar till alla elever. Vissa lärare beskriver att de, eftersom programmen är så små, har undervisningsgrupper som består av elever från flera olika program som också läser flera olika kurser samtidigt. Det förekommer också att lärarna delar upp undervisningsgrupperna för att hinna med alla elever, vilket innebär mindre undervisningstid med läraren och ett större inslag av eget arbete för eleverna. Ytterligare en faktor som, enligt lärarna försvårar planering och individanpassning är att eleverna som läser olika program, men som undervisas tillsammans, deltar i arbetsplatsförlagt lärande (APL) vid olika tidpunkter och därför kommer i otakt.

Rektor uppger att hon tycker att lärarna generellt är engagerade, men att hon, när det gäller att ge eleverna en stimulerande och utmanande undervisning, kan se att det varierat de senaste åren. Enligt rektorn kan lärarnas arbete och motivation ha påverkats av en diskussion om arbetstid som förts inom skolan.

Utredningen visar att Drottning Blankas Gymnasieskola Varberg inte i tillräcklig utsträckning ger eleverna den ledning och stimulans som krävs för att de utifrån sina förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt. Flera av lärarna har svårt att anpassa undervisningen i tillräcklig utsträckning efter elevernas behov. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

1 kap. 4 § och 3 kap. 3 § skollagen

Lgy 11, 2.1 Kunskaper

Särskilt stöd

Bedömning

Drottning Blankas Gymnasieskola AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Stöd i form av extra anpassningar ska ges i enlighet med författningarna.
- Särskilt stöd ska ges i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.
- Vid utredningen ska samråd ske med elevhälsan.

- Rektor ska se till att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven av särskilt stöd är och hur de ska tillgodoses.

Motivering

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. I skollagen anges vidare att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Enligt läroplanen har rektor ett särskilt ansvar för att lärarna anpassar undervisningens uppläggning, innehåll och arbetsformer efter elevernas skiftande behov och förutsättningar samt att undervisningen och elevhälsan utformas så att elever som behöver särskilt stöd eller andra stödåtgärder får detta.

I intervjuer med lärare säger de att den extra anpassning som ges, inom ramen för den ordinarie undervisningen, främst är sådant som läraren ändå ska göra inom ramen för den individuella anpassningen som sker dagligen i klassrummet.

Skolans åtgärdsprogram består av: "Sammanfattande slutsatser av elevens behov", "Skolans nuvarande extra anpassningar inom ramen för ordinarie undervisning", "Långsiktiga/kortsiktiga mål/förväntat resultat" och "Konkreta åtgärder/insatser". I de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av beskrivs exempelvis att eleven ska ges skriftliga instruktioner och att uppgifter ska förklaras och delas upp i mindre avsnitt. Under lektionens utformning beskrivs bland annat att läraren ska sammanfatta de olika momenten och ge eleverna återkoppling samt att arbetssättet ska varieras efter elevernas behov och intressen.

I åtgärdsprogrammen som Skolinspektionen tagit del av framgår inte elevens behov. Exempelvis anges det i ett åtgärdsprogram under rubriken "Samman-

fattande slutsatser av elevens behov" ingenting om elevens behov. Det framgår bara att en kartläggning genomförts. I kort- och långsiktiga mål redovisas att eleven ska "Nå minst E i teoretiska ämnena, i de praktiska ligger ambitionsnivån något lägre."

Under åtgärderna som sen följer finns inga åtgärder vare sig på organisations-, grupp- eller individnivå som är kopplade till elevens behov eftersom dessa inte framgår. Exempel på redovisade konkreta åtgärder/insatser i åtgärdsprogrammet är: "Planering, schema som visar vad eleven ska göra, individuell vägledning kring vissa uppgifter, veckovis avstämning med mentor, arbetsro i klassrummet, ett varierat arbetssätt, att lektionen utformats på ett överblickbart sätt som presenteras för eleverna med korta instruktioner, att eleverna är delaktiga i sin egen skolgång samt att läraren förklarar uppgiften, delar upp i mindre avsnitt och ibland ger skriftliga instruktioner."

Vissa av de elever som Skolinspektionen intervjuat i samband med tillsynen uttrycker att de inte upplever att de fått den hjälp de behöver när de kommit efter i ett ämne. Eleverna tar upp matematik och spanska som exempel på ämnen där de tycker att de inte fått den hjälp de behöver. När det gäller matematik har skolan svårt att ordna stödet rent praktiskt då det är många elever som är i behov av stöd och det krockar med annan undervisning för så väl elever som matematiklärarna. När det gäller spanska uppger eleverna att det bara var två av tio elever som klarade kursen. Eleverna menar att lärarna försökte hjälpa till men att det inte räckte till.

Av intervjuer med lärare framkommer att de inte tycker att eleverna ges särskilt stöd i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till eftersom de resurser som finns utöver det lärarna redan gör i klassrummet är mycket begränsade. Lärarna efterfrågar konkret specialpedagogiskt särskilt stöd i undervisningen och andra direkt stödjande insatser utöver de anpassningar de själva gör. Lärare uppger att elevhälsan inte är förankrad i den dagliga verksamheten samt att specialpedagogisk kompetens inte finns att tillgå när den behövs. Lärare upplever att de inte får det stöd de behöver när de ska utreda och kartlägga elevens behov eller i arbetet med att upprätta åtgärdsprogram. Lärare tycker att elevhälsan används för lite i utredningssyfte och när det gäller att utarbeta och genomföra åtgärdsprogram. De menar att åtgärdsprogrammen därför får en pedagogisk prägel och att åtgärder som eleven kan behöva utifrån sina egentliga behov inte blir tillgodosedda.

Att lärarna upplever att det särskilda stödet behöver förbättras bekräftas också av resultatet i både elevenkät och lärarenkät som Skolinspektionen genomfört. Genomgående visar de frågor som behandlar arbetet med särskilt stöd påtagligt lägre värden än genomsnittligt för de skolenheter som ingått i enkätom-

gången. Speciellt lågt är värdet på frågan "Om det framkommer att en elev på skolan har behov av särskilt stöd utreds det snabbt".

Rektor uppger att rutinerna för hur arbetet med särskilt stöd ska bedrivas har omarbetats av huvudmannen och att implementering av detta har påbörjats.

Rektor uppger att hon ser till att elevens behov utreds men uppger att det inte alltid sker i samverkan med elevhälsan. Rektor uppger att lärarna vanligen pratar med elevhälsan om elever de befärar inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Men rektor och lärarna menar att det inte sker samråd med elevhälsan på det sätt som behövs.

Av utredningen framgår att det finns brister i skolans arbete med det särskilda stödet. Vid utredning av elevens behov tas inte elevens totala behov som utgångspunkt. De eventuella behov som utredningen kommer fram till redovisas inte i åtgärdsprogrammet och kopplingen mellan behov, mål och insatser blir därför inte tydliga. Av utredningen framgår vidare att de extra anpassningar som genomförs också mer har karaktären av individanpassningar. Rektorn inte har ett samlat grepp över det särskilda stöd som elever behöver. Ett exempel är att rektor inte ser till att elevens samtliga behov av särskilt stöd utreds och att samråd med elevhälsan sker i de fall där det inte är uppenbart obehövt.

För att ge det särskilda stöd eleverna har behov av kan elevhälsan behöva bistå med insatser i form av handledning och annat stöd till lärare eller att se till att det finns resurspersoner. I de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del finns det flera brister i analys av behov och åtgärder. Det finns vanligtvis en beskrivning av elevens situation men den leder inte fram till elevens specifika behov.

Sammanfattningsvis visar utredningen att elever inte ges särskilt stöd i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till. Vidare framkommer det att utredning av en elevs behov av särskilt stöd inte sker i samråd med elevhälsan i alla de fall där det är behövt. Skolan ger inte heller stöd i form av extra anpassningar i enlighet med författningarna. De åtgärdsprogram som beslutats anger inte vilka elevens behov är och hur de ska tillgodoses. Se även bedömning under bedömningsområdet Erbjudande av utbildning. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

3 kap. 5a § skollagen

3 kap. 8–9 §§ skollagen

Lgy 11, 2.6 Rektorns ansvar

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Drottning Blankas Gymnasieskola AB måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.

Motivering

Enligt skollagen ska rektor se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar. Betyg ska sättas på varje avslutad kurs och efter genomfört gymnasiearbete. Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Läraren ska enligt läroplanen vid betygssättningen utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskrav som finns för varje kurs. Lärarna ska också utifrån de nationella kunskapskraven som finns för respektive kurs allsidigt utvärdera varje elevs kunskaper. Av gymnasieförordningen framgår det vidare att en elev i gymnasieskolan har rätt att genomgå provning vid den egna skolenheten i alla kurser och det gymnasiearbete som ingår i elevens individuella studieplan, om eleven inte tidigare har fått betyg på kursen eller gymnasiearbetet eller om eleven har fått betyget F.

I samband med tillsynen tar inspektörerna del av skolans betygskatalog från läsåret 2013/14. Av denna betygskatalog och av samtal med administratör framgår inte att några ändringar skett efter betygssättning. Administratören uppger att det finns elever som först fått ett F, men som sedan kompletterat och då erhållit ett godkänt betyg. I dessa fall biläggs betygen som ett nytt dokument, utan att någon särskild markering om detta sker.

Av intervjuer med elever framgår att elever inte alltid genomgår särskilda provningar på hela kursen i de fall då de inte fått ett godkänt betyg i en gymnasiekurs. Vissa elever får gå om kursen, men andra beskriver att elever som fått ett F, bara behöver göra om den del av kursen som de missat. Istället förekommer det att eleverna ges möjlighet att exempelvis lämna in de uppgifter som kvarstår efter att betyget F satts och på det sättet få ett godkänt betyg.

Utredningen visar att betygssättningen inte sker i enlighet med författningarna. En elev som fått F på en kurs i gymnasieskolan har rätt att genomgå provning för att få ett godkänt betyg för kursen. En provning är inte en komplettering av en viss uppgift i en kurs. Provningsen ska ske på hela kursen (Se Skolinspektionens beslut 44-2011:3546). Så sker inte på Drottning Blankas gymnasium Varberg. Även om författningarna anger att läraren vid betygssättning ska utnyttja

all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskraven ska inte detta tolkas som att eleven vid vilket tillfälle som helst under utbildningen kan genomföra och komplettera enstaka delar av kurser som redan är avslutade. Betyg i en kurs ska sättas när undervisningstiden upphör och betygssättningen ska ske i anslutning till den tidpunkten. Efter att betyget F satts är det, i sådana fall som de aktuella, prövning som ska användas om betyget ska ändras. Mot bakgrund av det likvärdighetskrav som ställs på den svenska gymnasieskolan måste rektor fortsättningsvis se till att samtliga prövningar genomförs på hela kursen. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

3 kap. 14, 16 och 21 §§ och 15 kap. 22 och 28 §§ skollagen

8 kap. 24 § gymnasieförordningen

Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg

Erbjudande av utbildning

Bedömning

Drottning Blankas Gymnasieskola AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning.

- Alla elever ska erbjudas utbildning i enlighet med författningarnas krav.
- Elevhälsan ska arbeta förebyggande och hälsofrämjande.
- Elevhälsans arbete ska stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.
- Elevhälsan ska även omfatta psykologiska och psykosociala insatser.

Motivering

Enligt gymnasieförordningen ska preparandutbildningen innehålla de grundskoleämnena som en elev inte har godkända betyg i och som krävs för att eleven ska bli behörig till ett visst nationellt program. Utbildningen får även innehålla ytterligare grundskoleämnena, dock inte sådana ämnen som eleven har godkända betyg i. Dessutom får utbildningen innehålla kurser från nationella program och, i mindre omfattning, andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling. Enligt skollagen ska undervisningen i grundskolan omfatta bland annat ämnet svenska eller svenska som andraspråk. Enligt gymnasieförordningen får en elev som har ett annat språk än svenska som modersmål läsa svenska som andraspråk som gymnasiegemensamt ämne i stället för svenska. Eleven får då läsa svenska som individuellt val. För de elever som

avses i närmast föregående bestämmelse ska svenska som andraspråk erbjudas som individuellt val.

Av skollagen framgår vidare att det för eleverna i gymnasieskolan ska finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Vid samtal med lärare och rektor framkommer att det finns en elev vid skolan med annat modersmål än svenska som läser preparandutbildning och som nyligen anlänt till Sverige. Enligt rektorn läser eleven inte gymnasiekurser i svenska som andraspråk och inte heller grundskolans ämne svenska som andraspråk. Eleven har inte erbjudits att istället för svenska läsa vare sig grundskolans ämne svenska som andraspråk eller gymnasiekurser i svenska som andraspråk utan eleven får istället stöd i gymnasieämnet svenska och i grundskolans ämne svenska. Ingen från skolan har pratat med eleven om elevens inställning till att läsa svenska som andraspråk. Rektor uppger att det inte finns någon lärare i svenska som andraspråk vid skolan. Rektorn uppger i samband med kommunikeringen av protokoll från tillsynen att skolan har inlett dialog med eleven i fråga och kommer att se till att de erbjuds möjligheten att läsa svenska som andraspråk.

Rektor uppger att skolan har en elevhälsa som i det dagliga arbetet består av skolsköterska, specialpedagog och skolkurator. Samtliga arbetar deltid vid skolan och har även andra uppdrag vid andra skolor och verksamheter. Rektor uppger att elevhälsoteamet har tillgång till skolpsykolog och skolläkare vid behov.

Vid intervju med delar av elevhälsan uppger personalen att elevhälsan vid Drottning Blankas Gymnasieskola Varberg består av en skolsköterska som har en tjänstgöringsgrad om cirka 40 procent samt en skolvärdinna/administratör och en elevstödjare. Utöver detta har skolan arvoderade konsulter som, enligt rektorn kallas in vid behov: En specialpedagog med en uppskattad tjänstgöringsgrad om ungefär fem procent och en kurator som kallas in vid behov. Detta sker enligt intervjuade representanter för elevhälsan någon gång i månaden. Även skolläkare och skolpsykolog kan komma in vid behov. När det gäller skolpsykologen har detta skett vid några enstaka tillfällen de senaste åren enligt de företrädare för elevhälsan som Skolinspektionen intervjuat.

Vidare uppger personal vid elevhälsan att när det gäller det särskilda stödet och åtgärdsprogrammen är det specialpedagogen som skrivit de två åtgärds-

program som hittills upprättats under höstterminen 2014. Lärarna uppger att det finns komplicerade elevärenden med socialproblematik som kartläggs av mentor och specialpedagog. Såväl lärarna som personal ur elevhälsan uppger att det är oklart hur utredningen ska genomföras när det är andra kompetenser än de rent pedagogiska som behöver bistå. När det gäller åtgärder i åtgärdsprogrammen och andra insatser så utförs de mestadels av lärare. Elevhälsan bidrar sällan eller aldrig med direkta insatser. Lärare uppger under samtalet att det kanske krävs ytterligare resurser utöver det lärarna kan ge i denna typ av ärenden som rör svårare social problematik och psykiskt välmående och att det stödet bör utföras av personal med rätt kompetens för uppdraget. Ett exempel som framgår av ett av de inskickade åtgärdsprogrammen rör särskilt stöd i form av en mentor som ska vara samtalsstöd för eleven för att stärka elevens självkänsla och psykiska välmående. Dock är detta ett samtalsstöd som mentorn, enligt personal i elevhälsan, saknar utbildning för att genomföra. När Skolinspektionen frågar varför detta inte utförs av exempelvis kurator eller skolpsykolog uppger elevhälsans personal att man inte brukar arbeta så. Det finns ingen elev på skolan som har en samtalskontakt med skolpsykolog eller kurator. Alla sådana åtgärder utförs av lärare och annan skolpersonal. Elevhälsan uttrycker att de skulle önska att det fanns en psykolog och kurator på plats ibland.

Det förebyggande och hälsofrämjande arbete som avser trivsel arbetar elevhälsan inte med utan det sköts av en likabehandlings- och värdegrundsgrupp där lärare, rektorn och elevskyddsombud ingår. Rektor uppger i verksamhetsredogörelsen som skickats till Skolinspektionen inför tillsynen att skolan endast har tillgång till kurator och skolpsykolog vid behov. Rektor beskriver att rektor, skolsköterska, specialpedagog och en resursperson, så kallad elevförstärkare, samlas en gång i veckan för att gå igenom olika elevers studiesituation. I intervjun uppger rektor att det kan finnas brister i rutinerna runt särskilt stöd men hänvisar till huvudmannens elevhälsoplan "pyramid för stöd" som behöver implementeras ordentligt i verksamheten då den är helt ny.

Av utredningen framgår att alla elever inte erbjuds utbildning i enlighet med författningarnas krav eftersom elev som har annat modersmål än svenska inte har erbjudits läsa svenska som andraspråk istället för svenska. Skolan har inte heller pratat med eleven om elevens inställning till att läsa svenska som andraspråk. I sammanhanget vill skolinspektionen också påpeka att gymnasieskolans kurser bygger på studier i grundskolans ämnen. Det finns inget hinder för att elever på introduktionsprogrammet preparandutbildning läser en kombination av grundskoleämnen och gymnasiekurser, men fokus i utbildningen ska ligga på de grundskoleämnen eleven behöver för att uppnå behörighet till ett nationellt program. Det framgår vidare av utredningen att det inte finns en elevhälsa som omfattar psykologiska och psykosociala insatser i form av

skolpsykolog eller kurator i arbetet med eleverna. Det leder till att insatserna inte alltid är kopplade till elevens behov eftersom pedagogerna främst kan lösa pedagogiska behov men i de fall eleven har behov av andra insatser så genomförs dessa insatser inte alltid av personal med utbildning inom området för åtgärden. Elevhälsan arbetar inte förebyggande och hälsofrämjande. Elevhälsan bidrar i allt för liten omfattning till att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål genom att de inte bistår i utredningar eller i utformandet eller genomförandet av insatser inom ramen för åtgärdsprogram. Se även bedömning Särskilt stöd. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

10 kap. 4 § skollagen samt Bilaga 1 och 3 till skollagen

4 kap. 7 och 11 §§ och 6 kap. 3 § gymnasieförordningen

2 kap. 25 § skollagen

Omfattning, innehåll och resurstillgång

Bedömning

Drottning Blankas Gymnasieskola AB måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning, innehåll och resurstillgång.

- Eleverna ska ha tillgång till skolbibliotek...

Motivering

Enligt skollagen framgår att eleverna ska ha tillgång till ett skolbibliotek. Med skolbibliotek avses enligt förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 203-204 och 284) en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande. Regeringen anser att skolbiblioteken spelar en så viktig roll för att stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur samt för att tillgodose deras behov av material för utbildningen att det är motiverat med en egen bestämmelse i skollagen. I läroplanen framhålls att eleverna ska ha tillgång till lärverktyg för en tidsenlig utbildning, bland annat bibliotek för att själva kunna söka och utveckla kunskaper.

Vid rundvandringen på skolan besöks skolans bibliotek som finns uppdelat i två olika lokaler. Skolbiblioteket utgörs framförallt av en samling skönlitteratur, som enligt eleverna delvis består av lärarnas donerade böcker. Litteraturen är inte systematiserad eller katalogiserad. I lokalerna finns också uppslagsverk (daterade 1990 samt 1997) samt diverse äldre fackböcker. Elever uppger att skolans bibliotek inte används i undervisningen utan det är något man uppsöker

på egen hand om man vill det och då är det oftast för att hitta någon skönlitterär bok att läsa. Ska man ha något till ett skolarbete så ordnar man det på annat sätt, uppger eleverna vidare. Det finns även ett bibliotek på campus (i samma byggnad som skolan men inte tillhör skolan) men enligt eleverna får de bara användas av eleverna när de fyllt 18. Rektor uppger att arbetet med att upprätta ett fungerande skolbibliotek inte har fullföljts enligt plan. Rektor redogör för biblioteksplanen vars mål syftar till att stärka våra elevers digitala och språkliga kompetens för ett livslångt lärande samt öka elevernas lust att läsa. I planen framgår bland annat att skolan i sin närhet har tillgång till tre olika bibliotek: Varbergs stadsbibliotek som ligger på gångavstånd om fem till tio minuter, campusbiblioteket i en närbelägen byggnad och ett bibliotek i Hal-lands kulturhistoriska museum på fem minuters gångavstånd. Efter besöket har rektor meddelat att möte med Varbergs bibliotek kommer att genomföras angående samarbete och hur detta kan utvecklas. En målsättning är att detta samarbete sedan nedtecknas i skrift och undertecknas i form av ett samarbetsavtal.

Av utredningen framgår att skolan inte har ett skolbibliotek som uppfyller författningarnas krav om att vara en ordnad resurs av medier och information som ingår i skolans pedagogiska verksamhet. Skolans biblioteksplan och de inplanerade åtgärderna innebär inte att det finns en samlad resurs i anslutning till skolan med relevant och aktuell litteratur där även möjligheten till olika medier samt annan information som praktiskt går att använda i undervisningen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

2 kap. 36 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har utredare Frida Eek och undervisningsråd Elisabeth Fogelberg deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson
Beslutsfattare

Jonas Nygren
Föredragande

Bilaga: Bilaga 1 Allmänt om tillsynen.

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.